

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Velvary, okres Kladno

Školní 269, 273 24 Velvary

Identifikátor školy: 600 044 441

Termín konání inspekce: 1., 2., 3., 4. a 8. listopad 2004

Čj.:	c5-2068/04-5222
Signatura:	ob3cy110

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Velvary, okres Kladno, je úplnou základní školou. Od roku 2003 je zřízena Městem Velvary jako příspěvková organizace. V tomto školním roce k 30. 9. 2004 škola vykazala 22 tříd se 484 žáky z Velvar a z dalších spádových obcí, které jsou vymezeny vyhláškou Města Velvary. Patří mezi ně např. Chržín, Loucká, Sazená, Uhy, Kmetiněves, Hospozín, Černuc.

Součástí školy je také školní družina, která nebyla předmětem inspekční a kontrolní činnosti.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Personální a materiálně-technické podmínky vzdělávání ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce a průběh vzdělávání v předmětech *český jazyk, dějepis, informatika, matematika a občanská výchova* v 6. až 9. ročníku, *práce na počítači* v 7. ročníku a ve skupině *cizích jazyků*, tj. *anglický, německý a ruský jazyk* ve 4. až 9. ročníku ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce, se zřetelem k plnění učebních plánů v celém vzdělávacím cyklu 1. a 2. stupně a k plnění učebních osnov ve školním roce 2003/2004.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ředitelka školy splňuje předepsané podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku v základní škole i pro její řízení. Do funkce výchovné poradkyně jmenovala od letošního školního roku zkušenou učitelku, která absolvovala odpovídající kvalifikační studium pro výchovné poradce. Vzhledem k počtu žáků základní školy je její přímá vyučovací povinnost snížena o tři hodiny týdně v souladu s příslušným právním předpisem. Funkcí školního metodika prevence je pověřena vyučující 2. stupně bez odborné a pedagogické způsobilosti, která absolvovala příslušné školení.

V době inspekce výuku zajišťovalo celkem 34 pedagogických pracovníků. Zajištění aprobované výuky se lépe daří na 1. stupni, kde bylo ke dni inspekce s úplnou odbornou a pedagogickou způsobilostí vyučováno 76,8 % hodin, na 2. stupni 55,2 % hodin, celkem na obou stupních školy 64,24 % vyučovaných hodin.

Ze sledovaných předmětů v době inspekce byla výuka *českého jazyka* na 2. stupni zajišťována celkem šesti vyučujícími, z nichž jedna má střední všeobecné vzdělání; učí 21,3 %, tedy 10 hodin z celkové týdenní dotace tohoto předmětu. Délka pedagogické praxe je od sedmi do 41 let. Výukou *dějepis* jsou pověřeny čtyři učitelky, z nichž pouze dvě jsou odborně a pedagogicky způsobilé, jedna získala střední odborné vzdělání nepedagogického směru. Aprobovaně je tedy odučeno 90,9 % týdenní hodinové dotace. Délka pedagogické praxe je od šesti do 27 let. Výukou *občanské výchovy* bylo pověřeno pět učitelek. Pouze jedna získala příslušné pedagogické a odborné vzdělání pro výuku tohoto předmětu, jedné chybí odborná specializace a tři vyučující získaly pouze střední odborné vzdělání. Aprobovaně je tedy odučeno 45,5 % týdenní hodinové dotace. Délka pedagogické praxe je od dvou roků do 13 let. Přestože ve škole pracuje učitelka s odbornou způsobilostí pro výuku občanské výchovy, nebyla její odbornost při výuce tohoto předmětů využita.

Výuku *cizích jazyků* na 1. a 2. stupni zajišťovalo celkem 13 učitelek. *Anglický jazyk* byl vyučován šesti učitelkami, z nichž čtyři mají pouze pedagogickou způsobilost a dvě jsou bez odborné a pedagogické způsobilosti. S odbornou a pedagogickou způsobilostí tedy nebyla

odučena žádná hodina, s odbornou způsobilostí 37,5 % hodin, s pedagogickou 62,5 % hodin. Výuku *německého jazyka* zajišťovalo pět učitelek, jedna splňuje podmínky pedagogické způsobilosti, zbývající čtyři učitelky mají pouze středoškolské vzdělání. Žádná hodina nebyla odučena s odbornou a pedagogickou způsobilostí, s odbornou způsobilostí 50 % týdně vyučovaných hodin. *Ruský jazyk* byl zabezpečen pěti učitelkami, z nichž dvě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti, tři mají pouze středoškolské vzdělání. Délka jejich pedagogické praxe je v rozmezí 5 až 41 let. Z celkové týdenní hodinové dotace je tedy odučeno 75 % s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Výuku *matematiky* na 2. stupni zajišťovalo celkem pět učitelů, z toho čtyři mají příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilost. Jedna vyučující získala pouze středoškolské vzdělání. Z celkového počtu 46 týdně vyučovaných hodin *matematiky* na 2. stupni je 34 vyučovacích hodin odučeno učiteli s příslušnou odbornou a pedagogickou způsobilostí (73,9 %). Délka pedagogické praxe učitelů *matematiky* na 2. stupni je rozdílná; nejméně 2 roky, nejvíce 39 let. Neuspokojivé je věkové složení vyučujících (dva učitelé jsou již v důchodu a vyučují na částečný úvazek, jedna učitelka dovrší věk na odchod do důchodu v tomto roce).

Práci na počítači a informatiku vyučoval učitel, který absolvoval vysokou školu technického směru a doplňkové pedagogické studium, učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku příbuzných předmětů (*matematika – fyzika*) a jeden externí vyučující (bez odborné a pedagogické způsobilosti). Vyučující *práce na počítači a informatiky* mají pedagogickou praxi 15 let a 2 roky, externí učitel 4 roky.

Výchovná poradkyně a vyučující nepovinného předmětu *dyslexie* absolvovaly specializační kurzy a semináře zaměřené na specifické vývojové poruchy učení a chování a jejich nápravu. Učitelka, která provádí logopedické nápravy, absolvovala specializační kurz logopedického asistenta.

Organizace činnosti a provozu školy je jednoduchá a funkční. Vzájemné vztahy, pravomoci a odpovědnost jednotlivých zaměstnanců stanoví jasně a přehledně *Systém řízení školy* a organizační schéma. Úkoly vyplývající z přidělených funkcí byly stanoveny v jeho příslušných kapitolách a v náplních práce jednotlivých pracovníků školy.

Činnost školy vychází z kvalitních koncepčních materiálů zpracovaných ředitelkou školy. Na ně pak úzce navazují další plány, směrnice a předpisy, které záměry konkretizují a upřesňují (roční plán práce, plány: organizačních porad, pedagogických porad, hospitací a náslechlů, dalšího vzdělávání, vnitřní směrnice apod.). Řád školy ve své veřejné verzi nestanovuje povinnosti pedagogických pracovníků. Přenos informací je standardní, ve sborovně je umístěn *panel řízení*, vedení školy a pedagogičtí pracovníci jsou v běžném denním kontaktu, další informace jsou zveřejňovány na nástěnkách umístěných v prostorách školy a školním rozhlasem.

Hlavním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada a užší vedení školy. Jednání pedagogické rady se uskutečňují sedmkrát ročně, ústí ve věcné závěry zachycené v přehledných a konkrétních zápisech. Pedagogičtí pracovníci jsou při realizaci výchovně-vzdělávacího procesu řízeni zejména zástupkyní ředitelky školy. Na ni ředitelka školy od letošního školního roku přenesla i řízení 1. stupně, a i další hospitační a kontrolní činnost. Ve škole jsou zřízeny metodické orgány (předmětové komise, metodické sdružení 1. stupně). Mají vypracovány plány činností, ze svých jednání vedou zápisy. Činnost předmětových komisí (*českého jazyka, dějepisu, občanské výchovy, matematiky, fyziky, chemie, informatiky a cizích jazyků*) se řídí písemně zpracovanými plány. Je zaměřena převážně na vyhodnocování výsledků čtvrtletních písemných prací, zpracování a dodržování časových tematických plánů učiva, sjednocení požadavků (používané sešity, frekvence prověrek a domácích cvičení), plánování laboratorních prací a exkurzí, doplňování učebních pomůcek, výsledky komerčních testů,

spolupráce s třídními učiteli, práce s individuálními plány pro integrované žáky apod. Učitelky před každou schůzkou předmětové komise cizích jazyků vypracují dotazník zabývající se těmito okruhy, který předsedkyně vyhodnotí. Jak bylo konstatováno již při předcházející inspekci, je zaměření na moderní metody a formy práce ve vyučovacím procesu a vlastní metodická činnost předmětových komisí minimální. Učitelka *matematiky* s krátkou pedagogickou praxí měla stanoveného uvádějícího učitele, pomoc v oblasti vedení dokumentace jí poskytovala zástupkyně ředitelky školy. Vzájemné hospitace učitelky u uvádějícího učitele (případně dalších odborně a pedagogicky způsobilých učitelek *matematiky*) se neuskutečnily. Ostatní neaprobovaní vyučující jsou povinni spolupracovat s pedagogy kvalifikovanými. Metodická podpora však ne vždy vedla k odstranění pojmenovaných a konkrétních nedostatků.

Pro kontrolní a hospitační činnost má zástupkyně ředitelky školy zpracován roční plán kontrolní a hospitační činnosti, který stanovuje oblasti kontroly u jednotlivých vyučujících. Plán hospitační činnosti ředitelky školy zatím vypracován nebyl. V minulém školním roce vedení školy vykonalo v průměru dvě hospitace v jedné třídě. Hospitace se nezaměřovaly na všechny předměty, a i přes jejich poměrně vysoký počet byly v průběhu inspekce zjištěny přetrvávající nedostatky a neplnění učebních osnov některých sledovaných předmětů. Ve škole se rozbíhá i širší systém zjišťování výsledků vzdělávání - autoevaluace (více v kapitole o průběhu a výsledcích vzdělávání). Další zpětná vazba je získávána i z dotazníku pro hodnocení kultury školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je založeno zejména na dobrovolnosti a zájmu jednotlivých pracovníků, cíleně pak je zaměřováno jen na pracovníky, jejichž pracovní výsledky jsou problematické. Ředitelka školy zpracovala pro pedagogické pracovníky školy *osobní portfolio*, které by je mělo vést k dalšímu osobnostnímu i profesnímu rozvoji. V minulém školním roce bylo vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřeno zejména na oblast výchovného poradenství, počítačové gramotnosti, cizích jazyků a školského managementu pro vedoucí pracovníky. Zatímco v úrovni řízení se nové poznatky pozitivně odrážejí, do sledované výuky se např. nově získané uživatelské dovednosti pro práci s počítačem a další nové znalosti nepromítly. Vedením školy je podporováno i dálkové vysokoškolské studium učitelů bez odborné a pedagogické způsobilosti.

Hodnocení kvality pedagogické práce se opírá o kritéria stanovující nenárokové složky platu, která sledují naplňování cílů užívaného vzdělávacího programu. Informace o práci učitelů jsou získávány při hospitacích, spoluprací se *žakovským parlamentem*, občanským sdružením, *rodičovským parlamentem*, i další autoevaluační činností. Kontrolní činnost se zaměřuje i na práci metodických orgánů. Při hodnocení hodin sledovaných v průběhu inspekce bylo využito i jednoduchých metod sebehodnocení pracovníků, nebyly však stanoveny konkrétní termíny odstranění zjištěných nedostatků. Vedení a motivování pracovníků je negativně ovlivněno nedostatkem kvalifikovaných pedagogů v regionu.

Personální podmínky vzdělávání, i přes dílčí nedostatky, umožňují realizovat zvolený vzdělávací program, byly celkově hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola sídlí v budově z roku 1886, v roce 1913 byla realizována její přístavba, další přístavba školy je ze sedmdesátých let 20. století. Údržba a adaptace školní budovy prováděná v posledních letech je z nedostatku finančních prostředků zřizovatele prováděna v postupných etapách. Přesto jsou některé části školní budovy ve špatném technickém stavu a vyžadují

provedení nebo dokončení oprav (např. fasáda některých částí budovy, poškozená podesta u schodiště u hlavního vchodu, vlhkostí poničená omítka na dívčích sociálních zařízeních v přízemí, nutná výměna radiátorů). Z důvodu nedostatku vhodných prostor jsou žákovské drátěné šatny umístěné na chodbách, což nepůsobí dobrým estetickým dojmem.

V současné době slouží k výuce celkem 27 učeben, z toho čtyři odborné pracovny (školní dílna, učebna cvičné kuchyňky, odborná počítačová pracovna a učebna *hudební výchovy*) a polooborná učebna cizích jazyků. Odborné učebny *českého jazyka, dějepisu a matematiky* nejsou ve škole vybudovány. Výuka uvedených předmětů probíhá v kmenových učebnách, jejich vybavení a výzdoba z hlediska podnětnosti pro výuku *českého jazyka a matematiky* jsou zcela nedostatečné. Některé kmenové učebny nepůsobí dobrým estetickým dojmem (poničené sokly a poškozené nátěry a malba). Ve většině učeben jsou žákovské stolky a židle pouze jednoho velikostního stupně, v některých případech jsou pracovní desky a odkládací plochy žákovských stolků poškozené. V několika učebnách je umístěn počítač s výukovými programy. V odborné počítačové pracovně je celkem 15 žákovských pracovišť, z toho 9 PC škola dostala v rámci akce *Internet do škol* (jsou propojeny do sítě a připojeny k internetu), 5 PC je starších a jeden počítač je jiného typu. Počítačové stolky jsou uspořádány klasicky do třech řad, učebna je vybavena bílou tabulí pro psaní fixy. V počítačích jsou nainstalovány výukové programy pro část vyučovaných předmětů (např. pro *český, anglický a německý jazyk, matematiku, fyziku, přírodopis, zeměpis*).

Pro výuku *cizích jazyků* je ve škole zřízena polooborná učebna, je vybavena nástěnnými přehledy mluvnického učiva v anglickém a německém jazyce. Žáci 1. stupně a žáci, kteří se učí *ruský jazyk*, tuto učebnu nenavštěvují. Ostatní výuka *cizích jazyků* tedy probíhá v kmenových třídách nebo v knihovně. Jejich vybavení a zařízení je však z hlediska podnětnosti pro výuku *cizího jazyka* málo vhodné, výzdoba k aktualizaci učiva jakéhokoli jazyka zcela chybí. Materiální zabezpečení předmětu *cizí jazyk* má celkově dobrou úroveň, k výuce všech tří *cizích jazyků* slouží dostatek překladových slovníků, k výuce *anglického a německého jazyka* pak především nástěnné gramatické přehledy, textové materiály, videokazety a audiokazety, které jsou nedílnou součástí používaných učebnic. Pomůcky pro výuku *anglického a německého jazyka* jsou uloženy v polooborné učebně ve skříních. Množství dalších pomůcek pro výuku *ruského jazyka*, které jsou uloženy v kabinetě, je minimální. Vybavení učebními pomůckami pro výuku *matematiky, českého jazyka a dějepisu* umožňuje realizovat přijatý vzdělávací program, převažují však starší učební pomůcky. Obměna a doplnění pomůcek byly v posledních šesti letech minimální. Ve škole není kabinet *matematiky*, pomůcky jsou uloženy v uzamčených skříních v učebně VIII. B. Pro výuku sledovaných povinných předmětů na 2. stupni jsou používány ucelené řady učebnic jednoho nakladatelství, na volitelné předměty *práce na počítači a informatika* žáci nemají učebnice k dispozici. Odborná učebna *občanské výchovy* zřízena není. K dispozici nebyly ani názorné nástěnné pomůcky. V minulých letech byly zakoupeny pouze některé základní materiály. Vybavení pro výuku *občanské výchovy* je pouze vyhovující, chybějí nové učební pomůcky k aktualizaci učiva a zvýšení názornosti výuky, učebnice jsou do hodin přinášeny.

Audiovizuální a didaktická technika je ve škole k dispozici, v minimálním množství jsou zastoupeny zpětné projektory. Jejich aktuální uložení neumožňuje pravidelné používání při výuce.

Ve škole je zřízena žákovská knihovna. Je umístěná ve školní družině, obsahuje dostatek titulů, které si mohou žáci vypůjčit, pokud o ně individuálně požádají, neboť knihovna nemá pravidelnou výpůjční dobu.

Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou využívány textové materiály s mluvnickým učivem, škola je vybavena speciálními pomůckami, videokazetami. Dva žáci se zřakovým

postižením mají k dispozici učebnice v bodovém písmu, Pichtův psací stroj, rýsovací soupravu pro nevidomé, reliéfní mapy a další speciální kompenzační pomůcky.

Výchovná poradkyně má pro svou činnost vyhrazenou samostatnou místnost. Zpracované písemnosti a odbornou literaturu má uloženy ve svém kabinetě a v kanceláři školy.

Ředitelka má přehled o materiálně-technickém stavu školní budovy, jedná se zřízovatelem o nutnosti provedení některých oprav a úprav. Problematikou zlepšení materiálních podmínek školy se zabývá ředitelka školy v dokumentu *Základní směry v koncepci školy* z 1. ledna 2003, kde má pro tuto oblast stanoveny základní priority. Na využívání materiálně-technických podmínek školy je zaměřena také kontrolní činnost vedení školy, při hospitační činnosti ČŠI však byly v oblasti využívání didaktické a výpočetní techniky, učebních pomůcek a procvičovacího materiálu výrazné nedostatky. Některé prostory školy jsou na základě uzavřených smluv poskytovány k využití jiným subjektům a širší veřejnosti (jazyková agentura, judo, cvičení žen).

Materiálně-technické podmínky vzdělávací a výchovné činnosti umožňují realizovat zvolený vzdělávací program a byly celkově hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Škola deklaruje výuku podle učebního plánu vzdělávacího programu *Základní škola* čj. 16 847/96-2. Dle rozvrhů hodin byly ve školním roce 2003/2004 a v tomto školním roce hodinové dotace jednotlivých vyučovacích předmětů a celkové hodinové dotace jednotlivých ročníků v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu *Základní škola* čj. 16 847/96-2. Ze zápisů v třídních knihách ze školního roku 2003/2004 však vyplývá, že z důvodu odpadnutí odpolední výuky nebyly dodrženy celkové týdenní hodinové dotace vyučovacích předmětů ve 13., 21., 34. a 38. školním týdnu ve třídách VII. B, VII. C, VIII. A, VIII. B, VIII. C, IX. A a IX. B a ve 13. školním týdnu ve třídě VI. C. Výše uvedené nedostatky v nedodržení celkové týdenní dotace vyučovacích předmětů v některých třídách byly zjištěny také z třídních knih ze školního roku 2002/2003 ve 12., 21., 39. a 42. školním týdnu (ve třídě VIII. A i ve 41. školním týdnu) a ze školního roku 2001/2002 ve 12., 21., 33. a 42. školním týdnu. Rozšíření učebních plánů v 7. až 9. ročníku bylo realizováno v souladu s pokyny MŠMT (v 7. ročníku byla přidána hodina ve formě výuky volitelného předmětu *práce na počítači*, v 8. a v 9. ročníku byla diferencovaně věnována další hodině *českého jazyka* nebo *matematiky*. Pro výuku *cizích jazyků* jsou žáci v každém ročníku děleni na čtyři skupiny, ve dvou je vyučován *anglický jazyk*, *německý* a *ruský* vždy v jedné skupině. Výuku *cizích jazyků* doplňuje zájmový útvar *anglického jazyka* pro žáky 6. a 7. ročníků. *Německý jazyk* je také vyučován v 7. a 9. ročníku jako volitelný předmět. Ve výuce *ruského jazyka* je pokračováno na základě výsledků dotazníkového šetření ve školním roce 2003/2004 (příloha č. 3 k výroční zprávě) pro rodiče žáků. Základní vzdělávací nabídka je rozšiřována řadou dalších volitelných předmětů a zájmových útvarů.

Ve školním roce 2003/2004 nebylo ve třídě IV. A prokázána výuka složky *českého jazyka - psaní*. Z třídních knih čtyřletého vzdělávacího cyklu 2001/2002 až 2004/2005 bylo zjištěno, že v některých ročnících nebylo v *matematice* probráno všechno plánované učivo (např. ve třídách 8. ročníku ve školním roce 2003/2004 nebylo probráno učivo tematického celku *základy statistiky*). Z třídních knih čtyřletého vzdělávacího cyklu 2000/2001 až 2003/2004 bylo zjištěno, že v uvedeném vzdělávacím cyklu nebyly v *matematice* probrány věty o shodnosti

trojúhelníků a učivo tematického celku základy statistiky. Tím došlo k nesplnění učebních osnov *matematiky* ve vzdělávacím cyklu 2000/2001 až 2003/2004.

Některé třídní knihy (aktuální i z předcházejícího školního roku) po formální stránce ne vždy dostatečně průkazně zachycují průběh vzdělávání. Zápisy *cizích jazyků* jsou vedeny v samostatných dokumentech vzhledem k dělení ročníků na čtyři skupiny. Přesto nejsou zápisy o probraném učivu vedeny jednotně, některé titulní strany nejsou správně označeny, v některých třídních knihách není označena kmenová třída žáků. V části kontrolovaných třídních výkazů nebyly proškrtnuty příslušné kolonky.

Zaznamenané nedostatky svědčí o dílčím selhávání kontrolní činnosti vedení školy.

Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány funkční individuální vzdělávací programy (dále jen IVP) s konkrétními cíli, jejichž naplnění předpokládá speciální práci s těmito žáky v rámci běžné výuky i v oddělené výuce s dalšími reedukačními úkoly. V navštívených vyučovacích hodinách běžné výuky se úkoly z IVP plnily jen ve velmi omezené míře.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu a vnitřní režim školy mají dílčí nedostatky. Rozložení hodin *českého jazyka* a *matematiky* do tří vyučovacích dnů v některých třídách, zařazování hodin *českého jazyka* a *cizích jazyků* na čtvrtou, pátou a šestou vyučovací hodinu, např. *český jazyk* ve II.B, VII.C a VIII. C, *anglický jazyk* ve 4. a v 5. ročníku. Rozvrh hodin tak v některých případech nerespektuje psychohygienické a obecné pedagogické zásady.

Bezpečnost v odborných pracovnách je ošetřena vhodnými pravidly v jejich provozních řádech. Informace rodičům o průběhu a výsledcích výchovy a vzdělávání žáků škola zajišťuje průběžně prostřednictvím notýsků a žákovských knížek, periodicky v rámci čtyř třídních schůzek v průběhu školního roku. Rodiče se mohou též informovat o chování a prospěchu žáků denně před začátkem nebo po skončení vyučování. V naléhavých případech jsou rodiče neprodleně kontaktováni telefonicky. Vyučující mají stanoveny i pravidelné konzultační hodiny. Zápisy v některých kontrolovaných žákovských knížkách jsou nejednotné, v části sdělení o prospěchu a chování žáka je nesprávný nadpis vyučovacím předmětu (cizí jazyky, angličtina, povinně volitelný předmět), u některých žáků nebyla zaznamenána klasifikace ze sledovaných předmětů, např. *občanská výchova*, *dějepis*, volitelné předměty.

Škola se na veřejnosti prezentuje tradičními formami, téměř každý rok pořádá akademii, do níž jsou zapojeny všechny třídy, dále spolupracuje s velvarským muzeem a knihovnou, o své činnosti informuje i na školních webových stránkách.

Při škole existuje občanské sdružení *Škola základ života* a *Sdružení rodičů a přátel školy*, které pomáhají zajišťovat další aktivity školy. Ve škole také pracuje od školního roku 2000/2001 *žakovský parlament*, který je složen ze zástupců žáků od čtvrtých do devátých tříd. Tento parlament se schází zhruba jednou za čtvrt roku s ředitelkou školy. Žáci mohou přijít se svými náměty nebo požadavky, které vedení školy využívá. Vedení školy tak získává zpětnou vazbu o podmínkách a průběhu výchovně-vzdělávacího procesu na škole z pohledu žáků. *Žakovský parlament* úzce spolupracuje s *rodičovským parlamentem*, který doplňuje činnost rady školy. Společně rozhodují, kterým směrem by mohly být poskytnuty finance např. z vystoupení pro veřejnost po povodních, nebo o možnosti podpory tzv. adopce na dálku. Žáci také zastupují základní školu v dětském zastupitelstvu v obci. Názory rodičů na některé oblasti činnosti školy získává vedení školy také prostřednictvím dotazníkového šetření, jehož výsledky byly přehledně zpracovány a podrobně analyzovány ve výroční zprávě. Rada školy zřízena nebyla.

Škola zajistila poskytování informací v souladu s příslušným ustanovením zákona o svobodném přístupu k informacím.

Činnost výchovné poradkyně je plánovitá a systematická. Vychází z dokumentů *Plán práce VP* a *Plán práce PK integr. žáků*. Její činnost zahrnuje fungující informační systém vůči žákům, rodičům i pedagogům, poskytuje jim kvalitní metodickou a odbornou pomoc. Spolupracuje s metodickým sdružením 1. stupně a s předmětovými komisemi na 2. stupni. Výchovná poradkyně zaměřuje svou činnost na péči o žáky se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, koordinuje jejich vyšetření a spolupracuje s učitelkami, které provádějí nápravy a reedukaci poruch v pěti skupinách (sama ve dvou nápravy provádí). Věnuje zvýšenou pozornost dětem z Dětského domova Sazená. Vede kartotéku problémových žáků (záškoláctví, šikana) a kartotéku žáků s poruchami. Pomáhá vyučujícím při sestavování individuálních vzdělávacích programů pro integrované žáky. Od tohoto školního roku se výchovná poradkyně zabývá také profesní orientací žáků. Zajišťuje agendu spojenou s podáním přihlášek ke studiu, zprostředkovává besedy se zástupci středních škol v regionu (na třídní schůzce), distribuuje náborový materiál. Veškerou poradenskou dokumentaci vede pečlivě a v potřebném rozsahu. Při řešení výchovných problémů výchovná poradkyně spolupracuje s vedením školy, výchovnou komisí a s rodiči problémových žáků. Spolupráce s rodiči je na rozdílné úrovni, převážně však dobrá. Vztahy školy s pedagogicko-psychologickou poradnou jsou pozitivní. Výchovné problémy, které se vyskytnou, se bezprostředně řeší a jsou přijímána adekvátní opatření. Tento postup je důvodem k jejich nízkému výskytu ve škole.

Speciálně-pedagogická péče u 56 integrovaných žáků se specifickými poruchami učení a chování je realizována v pěti skupinách formou nepovinného předmětu *dyslexie*; je zajištěna čtyřmi učitelkami. Přestože u některých žáků jsou odborníky doporučeny dvě až tři hodiny speciálně-pedagogické péče týdně, je tato prováděna pouze v rozsahu hodinové týdenní dotace. Zbývající tři integrovaní žáci tyto skupiny nenavštěvují, neboť se jedná o dva žáky se zrakovým a jednoho žáka s tělesným postižením. Logopedické nápravy pro žáky 1. stupně jsou prováděny jednou týdně formou zájmového kroužku zkušenou učitelkou, která absolvovala specializační kurz logopedického asistenta. Přesto téměř ve všech sledovaných hodinách individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení a chování nebyl v průběhu inspekce zaznamenán.

K informování rodičů žáků školy má výchovná poradkyně vyčleněny pravidelné konzultační hodiny, další schůzky lze dohodnout telefonicky.

Prevenčí sociálně-patologických jevů je pověřena vyučující *anglického a německého jazyka*, takže má možnost neformálního působení na žáky zejména 2. stupně školy. Škola má velmi kvalitně zpracován dokument *Minimální preventivní program*, který vždy vychází z analýzy minulého školního roku. V době inspekce byl minimální preventivní program na tento školní rok v přípravné fázi, k dispozici byl program loňský. Jeho obsah v podstatě prolíná všemi předměty, umožňuje aktivně ovlivňovat chování a jednání žáků ve škole i při jejich mimoškolní činnosti včetně prázdninových pobytů a víkendových akcí. V oblasti protidrogové prevence byl v minulých letech ve škole realizován Peer program. Uplatňovaný systém prevence sociálně-patologických jevů je kvalitní a funkční. Žáci se mohou se svými problémy svěřit také schránce důvěry. Ředitelka školy, její zástupkyně, školní metodik prevence, výchovná poradkyně a třídní učitelé sledují chování žáků, jejich docházku a případné přestupky operativně řeší s rodiči, popř. s dalšími partnery školy.

Výchovné poradenství je integrováno do výchovně-vzdělávacího procesu školy, nedostatky byly zjištěny v práci jednotlivých vyučujících.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Český jazyk a dějepis na 2. stupni

V průběhu inspekce bylo hospitováno celkem ve 13 hodinách, z toho ve čtyřech *dějepis* a osmi *českého jazyka*, z nichž dvě byly zaměřeny na literární učivo, dvě na sloh a čtyři na jazykovou složku předmětu. Jedna hodina byla volitelným předmětem *cvičení z českého jazyka*. Ze třech vyučujících, které vedly hodiny *dějepis*, jedna dosáhla pouze středoškolské vzdělání, dvě byly plně kvalifikovány. Hodiny *českého jazyka* vedlo šest vyučujících, z toho pět bylo plně kvalifikováno, jedna vyučující dosáhla pouze středoškolské vzdělání. Nedostatky ve volbě metod a forem práce se objevily jak u kvalifikovaných, tak u nekvalifikovaných vyučujících, závažné odborné nedostatky zaznamenány nebyly.

Příprava na výuku vycházela ze zpracovaných tematických plánů, které měly charakter časového harmonogramu nebo hodinových dotací pro jednotlivá témata obsažená v předmětu a zohledňovaly platné úpravy a doplňky osnov. Jednotlivé vyučovací jednotky postrádaly dostatečný časový prostor na účinné a efektivní shrnutí učiva a většinou i přiměřené relaxační činnosti. Výjimkou nebyly pozdní příchody vyučujících a zasahování výuky do přestávek.

Sledované hodiny probíhaly většinou v kmenových třídách, jedna v polooborné učebně jazyků. Názorná nástěnná motivační výzdoba k výuce *českého jazyka* chyběla ve většině tříd, sporadicky se objevovala motivační výzdoba k výuce *dějepis*. Část tříd byla vybavena žákovským nábytkem, který nerespektoval antropometrické zvláštnosti žáků a často byl poničený. Žádná z vyučujících nevyužila učebnu *výpočetní techniky*. K podpoře názornosti výuky byly využívány zejména učebnice, tabulky, nakopírované texty, přehledy učiva a nástěnné mapy. Ve čtyřech hodinách žáci pracovali s odbornými příručkami (slovníky, Pravidla českého pravopisu). V jedné hodině s ukázkami zbraní a nástrojů. Ve třech hodinách učitelky vhodně k motivovaly žáky ukázkami z knihy a podnětným obrazovým materiálem.

Výuka byla většinou organizována frontálním způsobem doplněným řízeným rozhovorem, v menší části hodin *českého jazyka* a zejména v hodinách *dějepis* vyučující více využívaly činnostních forem učení (práce ve dvojicích, ve skupinách, v kruhu). Při těchto formách práce patřila k největším nedostatkům málo promyšlená organizace práce skupin, forem týmové spolupráce a vyhodnocování výsledků, a také nepřipravená řešení zadávaných úkolů, což snižovalo efektivitu činností žáků i učitelek. Chyběla také kvantitativní a kvalitativní diferenciací úkolů zejména vůči žákům s poruchami učení, ale i žákům rychlejšími.

Žáci byli seznamováni s průběhem hodin při jejich zahájení, chyběla však účinná úvodní motivace s vymezením společného cíle. Ve třetině hodin k průběžné motivaci sloužily např. tajenka, hra, řešení problémového úkolu, pochvala, povzbuzení apod. V jedné hodině slohu nejen výrazně chybělo vytvoření tvůrčí atmosféry při psaní slohové práce, ale vyučující sama nerespektovala zaujetí žáků samostatnou prací.

V průběhu sledovaných hodin byly ve třech z nich zaznamenány výrazné kázeňské prohřešky, jež vyučující neuměly řešit vhodným způsobem, v jiné hodině byl naopak zaznamenán výrazný autoritativní až ironizující přístup vyučující. V průběhu většiny hodin žáci s vyučujícími spolupracovali, ve třetině hodin však bylo opomíjeno cílené rozvíjení odborných komunikativních dovedností žáků a vytváření prostoru pro jejich uplatňování. Chyběla častější příležitost k diskusi, k prezentování vlastních názorů. Často zaznamenaným nedostatkem bylo používání nespisovných výrazů v mluveném projevu, a to i ve vyjadřování vyučujících. Písemný projev žáků svědčil o tom, že je učitelky důsledně nevedou k opravování chyb. Jejich samotná korekce chyb v žákovských sešitech nebyla vždy důsledná.

Během výuky bylo využíváno průběžné hodnocení pochvalou, ve dvou hodinách sebehodnocení. Klasifikace známkou byla přiměřeně zdůvodněna. Při namátkové kontrole žákovských knížek bylo zaznamenáno preferování gramatické složky *českého jazyka*, počet

známek odpovídal etapě školního roku. V závěru většiny hodin neponechaly učitelky dostatečný prostor ke shrnutí učiva a zhodnocení průběhu a výsledků práce dětí, ale i své vlastní.

V průběhu roku je výuka předmětů doplňována odbornými exkurzemi, účastí žáků v odborných soutěžích, soutěží organizovanou školou i možností zapojení do klubu mladého diváka.

Průběh a výsledky vzdělávání v českém jazyce a dějepisu na 2. stupni byly hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

Anglický, německý a ruský jazyk

V průběhu inspekce bylo sledováno celkem 16 vyučovacích hodin *cizího jazyka* na 1. i 2. stupni. Zpracované časové tematické plány vesměs byly velmi přehledně a detailně zpracovány a přizpůsobeny sledu témat v používaných učebnicích, avšak v plánech pro výuku *německého jazyka* v 9. ročníku se objevily pravopisné chyby. Bezprostřední příprava učitelek na hospitované hodiny měla podobnou úroveň, plánování stavby sledovaných hodin obsahovalo nedostatky. Chybělo zaměření na motivační a relaxační prvky, dílčí rezervy byly v plánování dialogových forem práce. Probírané učivo vždy navazovalo na předcházející učební látku, cíl vyučovací hodiny konkretizovala pouze jedna učitelka, ve dvou případech byli žáci seznámeni s průběhem hodin, v ostatních začínala hodina přímo výukou.

Chybějící odborná a pedagogická způsobilost se negativně projevila v kvalitě některých sledovaných hodin. Byly zaznamenány drobné chyby ve frazeologii. Ve zbývajících hospitovaných hodinách byla výuka po věcné a odborné stránce správná.

Výuka *cizích jazyků* probíhala v poloodborné učebně, v kmenových třídách a v knihovně. V poloodborné učebně nebyla výzdoba aktuální vzhledem k probírané učební látce, v ostatních učebnách nebylo prostředí pro výuku jakéhokoli *cizího jazyka* podnětné. V polovině hospitovaných hodin využily učitelky magnetofon, ve čtyřech video (z toho ve dvou ne zcela efektivně). V hodinách se využívaly zejména učebnice, pracovní sešity, nakopírované cizojazyčné texty a karty se slovy vyrobené vyučující, překladové slovníky byly použity minimálně. Účelně byly v průběhu hodin využity záznamy na tabuli, které si před začátkem vyučovacích hodin připravily dvě zkušené elementaristky. Zcela nevhodně byl umístěn nástěnný obraz (na věšáku od ručníků), naopak nástěnné obrazy, které si učitelky přinesly do hodin, vhodně doplňovaly probrané učivo. Přesto výuka nebyla dostatečně názorná. Počítačová technika nebyla použita vůbec.

Všechny hospitované hodiny měly klasickou stavbu s převahou frontální výuky, ve čtyřech doplněné skupinovou prací nebo prací ve dvojici. Při samostatné práci měli žáci možnost procvičit si probírané učivo. Práce se záměrnou chybou, individuální přístup k žákům a kvalitativně diferencované úkoly nebyly zařazeny ani v jedné hodině. Poslech, čtení, psaní cizojazyčných textů a překlad do mateřského jazyka byly většinou zařazeny vyrovnaně, pouze konverzační činnosti byly ve sledovaných hodinách opomíjeny. Poslech souvislého mluveného cizojazyčného projevu byl prezentován prostřednictvím magnetofonové nahrávky nebo četbou učitelky. Psaní cizojazyčných textů probíhalo formou doplňovacích cvičení. V některých hodinách (zvláště v hodinách *ruského jazyka*) se objevovaly prvky drilové výuky. Relaxace nebo činnosti na uvolnění, zvláště na 2. stupni, zařazeny nebyly. Během některých hospitovaných hodin nedocházelo k prověření znalostí všech žáků ani ve třídách s jejich nižším počtem. V oblasti dodržování psychohygienických zásad byly zjištěny dílčí nedostatky, kdy nebyla věnována patřičná pozornost správnému sezení žáků a nebyla dodržena délka

vyučovacích hodin buď pozdním příchodem učitelek do hodin, nebo přesahováním výuky do přestávky. Závěrečné shrnutí učiva nebylo zaznamenáno ani v jedné hodině.

Úvodní motivační metody proběhly buď formou konverzačních otázek a odpovědí, nebo ji nahrazovalo sdělení průběhu hodin, na které navazovalo většinou opakování a procvičování již probrané látky. Průběžná motivace se téměř neobjevila. Ve třech hodinách byla zaregistrována motivace využitím mezipředmětových vztahů.

Ve všech třídách panovala pozitivní přátelská atmosféra, drobné kázeňské problémy pramenily z únavy žáků. Pět učitelek vedlo své hodiny v *cizím jazyce*, ostatní učitelky se omezily pouze na úvodní část hodiny, popřípadě sdělení strany a cvičení v *cizím jazyce*. Patrná byla snaha o navázání a udržení komunikace se žáky, avšak výsledkem byly strohé odpovědi žáků na položené otázky. Některé vyučující používaly obecnou češtinu. Písemný projev žáků v sešitech a slovníčcích měl dobrou úroveň, byl však shledán nejednotný přístup k jejich kontrole (v některých cvičeních zůstávají chyby i po provedené korekci ze strany učitelek).

V šesti hodinách byli žáci objektivně klasifikováni známkou (v jedné ne zcela motivující nedostatečnou) nebo byli hodnoceni razítkem. Pochvalou byli žáci průběžně hodnoceni pouze při výuce na 1. stupni. Sebehodnocení žáků a ocenění pokroku se neobjevilo vůbec. Závěrečné zhodnocení práce neprovedly učitelky v žádné hospitované hodině. Počet známek v žákovských knížkách se výrazně lišil v jednotlivých skupinách, avšak vždy zajišťoval informovanost rodičů o průběhu vzdělávání.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém, německém a ruském jazyce byly ještě hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

Občanská výchova

V průběhu inspekce bylo hospitováno celkem v pěti hodinách občanské výchovy v 6. až 9. ročníku u čtyřech vyučujících, z nichž pouze jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku tohoto předmětu. Jedna z vyučujících je pouze pedagogicky způsobilá a dvě další získaly pouze středoškolské vzdělání. Chybějící vzdělání vyučujících se projevilo zejména při volbě metod a forem výuky, ale i při stanovování cílů sledovaných hodin.

Učitelky *občanské výchovy* sice zpracovaly tematické plány, plánování však mělo spíše jen formální charakter časového rozložení učiva do školního roku. Tematický plán jedné třídy 7. ročníku nezohledňoval platné úpravy a doplňky zvoleného vzdělávacího programu.

Probírané učivo ve sledovaných hodinách navazovalo na témata předchozích hodin. Nedostatky v plánování struktury a obsahu vyučovací hodiny byly patrné v závěru hodin, často chyběl čas na zhodnocení práce, zadávání úkolů přesahovalo do přestávky.

Sledované hodiny probíhaly většinou v kmenových učebnách. Ve všech třídách zcela chyběla didakticky podnětná nástěnná výzdoba ke sledovanému předmětu. Žáci pracovali pouze se sešitem, v části navštívených hodin s učebnicí. Učebnice do těchto hodin učitelky přinášely, k domácí přípravě žákům k dispozici nebyly. V části hodin k podpoře výuky sloužily i nakopírované materiály, ve dvou hodinách z pěti i doplňková odborná literatura a tiskové zprávy. Žádná vyučující nevyužila učebnu výpočetní techniky.

Průběh výuky byl poznamenán většinou zbytečnou verbální aktivitou učitelek, která negativně ovlivňovala průběh řízených rozhovorů na probírané téma, a i přeceňováním jejich role jako zdroje informací. Ve třech hospitovaných hodinách žáci spolupracovali ve skupinách. Ve třech hodinách žáci sice mohli prezentovat své názory připravené v rámci domácí přípravy, ale chyběla potřebná další diskuse směřující k vytváření názorů a hodnotových postojů i k rozvíjení komunikativních dovedností. Pouze v jedné hodině byla pozorována účinná individuální práce s integrovanými žáky a kvantitativní diferenciací úkolů.

Všechny sledované hodiny postrádaly výraznější úvodní motivaci, průběžně byli žáci motivováni pochvalou a dílčím hodnocením. V jedné hodině učitelka vhodně využila situační roli průvodce návštěvy. Vyučující však většinou neuměly motivačně pracovat s tématy žákům blízkými a využít je k získání jejich zájmu o předmět. Málo byly využívány i zkušenosti žáků, chybělo propojení poznatků s praktickým uplatněním, práce s informacemi, jejich vyhodnocování a využívání, práce s prožitkem. Pouze v jedné hodině byly začleněny prvky dramatizace, ovšem bez vytvoření odpovídajícího klimatu a vhodného uspořádání třídy. K efektivitě výuky nepřispívalo ani opisování poznámek bez aktivního přístupu k jejich vytváření a využití např. při shrnutí a zhodnocení průběhu výuky.

Žáci s vyučujícími většinou spolupracovali, ale hodiny byly často poznamenány nezájmem žáků o předmět, jedna pak výraznými kázeňskými problémy. Záměrné rozvíjení odborných komunikativních dovedností žáků a vytváření prostoru pro diskusi s možností argumentovat ve prospěch svého názoru ve většině sledovaných hodin zaznamenány nebyly.

Hodnocení žáků nebyla ve sledovaných hodinách věnována dostatečná pozornost. Chybělo i sebehodnocení. Při kontrole žákovských knížek nebyl u některých žáků nalezen žádný záznam o klasifikaci z *občanské výchovy*.

Průběh a výsledky vzdělávání v občanské výchově byly hodnoceny stupněm vyhovující.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice na 2. stupni

Hospitováno bylo u všech vyučujících *matematiky* ve všech třídách 2. stupně, celkem v jedenácti vyučovacích hodinách. Učivo jednotlivých ročníků je rozpracováno do časových tematických plánů v souladu s učebními osnovami. Z třídních knih čtyřletého vzdělávacího cyklu 2000/2001 až 2003/2004 bylo zjištěno, že v některých případech nebyl pro učivo probírané v závěru školního roku vyčleněn dostatečný časový prostor a toto učivo nebylo dostatečně procvičeno (např. v 6. ročníku učivo objem a povrch kvádra a krychle, v 7. ročníku procenta, úroky). Učivo probírané v hospitovaných hodinách navazovalo na předcházející výuku, kontrolou třídních knih 9. ročníku ze školního roku 2003/2004 byla zjištěna porušená návaznost učiva (nejprve probíráno grafické řešení soustav lineárních rovnic, teprve následně lineární funkce a její graf). Bezprostřední příprava vyučujících na hospitované hodiny byla většinou dobrá, dílčí rezervy byly v některých případech v přípravě a v promýšlení využívání učebních pomůcek, didaktické a výpočetní techniky.

Chybějící odborná a pedagogická způsobilost jedné vyučující neměla vliv na kvalitu sledované výuky. Ve třech hospitovaných hodinách byly zaznamenány drobné odborné chyby v zápise rovností a v nesprávné terminologii.

Z hlediska podnětnosti byly ve vybavení a výzdobě učeben, ve kterých probíhá výuka matematiky, výrazné nedostatky. V pěti hodinách byly vhodně využívány nakopírované listy se zadáním úloh a příkladů, dále bylo pracováno s učebnicemi a v 8. ročníku s matematickými tabulkami. Použití přehledných nákrasů a náčrtů ke zvýšení názornosti výuky bylo zaznamenáno ve dvou hospitovaných hodinách, učební pomůcky byly využívány pouze ve dvou hodinách. Didaktická technika nebyla využita v žádné z hospitovaných hodin, v jedné hodině byla vhodně zařazena práce s výukovým počítačovým programem.

Ve všech hospitovaných hodinách převažovala frontální výuka formou společné a samostatné práce. Pouze v jedné ze sledovaných hodin byla zařazena skupinová práce. V rámci opakování bylo procvičováno pouze aktuálně probírané učivo, v žádné z hodin nebylo zařazeno opakování dříve probíraného učiva. Vzhledem k zaostávajícím žákům byl v pěti hodinách uplatněn individuální přístup (další vysvětlení učiva, pomoc při samostatné práci). Rezervy byly v některých hodinách v diferenciaci směrem k nadaným žákům (všichni žáci řešili ve stejném

čase stejné úlohy). V některých třídách byly v průběhu hospitovaných hodin zaznamenány výrazné nedostatky ve zvládnutí již dříve probraného základního učiva. Závěrečné shrnutí a systematizace učiva byla provedena pouze ve dvou hospitovaných hodinách. Z hlediska psychohygieny bylo v pěti případech zaznamenáno chybné posazení praváka a leváka v jedné lavici. Často bylo zaznamenáno neefektivní větrání učeben (okna otevřená po celou vyučovací hodinu - chladno v učebnách).

Vstupní motivace měla nejčastěji formu seznámení s programem nebo tématem hodiny, v několika případech začala hodina přímo výukou. V části hodin bylo k aktivizaci žáků využíváno povzbuzování, soutěživé prvky a řešení praktických úloh, ve většině hodin však byly v této oblasti rezervy.

Vyučující měli přirozenou autoritu, ve většině hospitovaných hodin byla patrná vzájemná důvěra ve vztahu učitel – žák. Žáci většinou dodržovali dohodnutá pravidla komunikace. V jedné hodině byl zaznamenán rozvoj kooperace při skupinové práci. Méně však bylo dbáno na rozvoj komunikativních dovedností žáků.

Ve většině hodin byla práce žáků průběžně hodnocena. Závěrečné zhodnocení práce bylo provedeno pouze ve čtyřech hospitovaných hodinách, sebehodnocení nebylo zařazeno vůbec. Frekvence klasifikace v žákovských knížkách ve většině případů zabezpečovala rodičům informovanost o průběhu vzdělávání, velmi nízká frekvence průběžné klasifikace byla zaznamenána u některých žáků IX. B, VIII. B, VII. A a VII. B. Zápisy byly většinou průběžné, ve třídách VIII. B, VIII. C, VI. A, VI. B, VI. C nebylo vždy uvedeno konkrétní učivo, které bylo předmětem klasifikace.

Průběh a výsledky vzdělávání v matematice na 2. stupni byly hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

Průběh a výsledky vzdělávání ve volitelných předmětech práce na počítači a informatika

Práce na počítači se vyučuje jako volitelný předmět ve všech třídách 7. ročníku s jednohodinovou týdenní dotací. *Informatika* se vyučuje v 7. až 9. ročníku s časovou dotací dvě hodiny týdně. Pro výuku *informatiky* jsou žáci rozděleni celkem do třech skupin, jedna skupina z žáků 7. ročníku (napříč třídami ročníku), dvě skupiny z žáků spojených 8. a 9. ročníků. Hospitováno bylo celkem v šesti hodinách (tři hodiny *práce na počítači*, tři hodiny *informatiky*).

Pro plánování výuky předmětu *informatika* byly zpracovány časové tematické plány učiva. Varianty těchto plánů pro 7. ročník a pro 8. a 9. ročník jsou téměř identické, přestože výuka žáků 8. a 9. ročníku by již měla navazovat na výuku *informatiky* ze 7. ročníku. Plánované časové rozvržení učiva není vhodné (na období prvních čtyř měsíců je zařazeno pouze teoretické učivo bez praktického užití počítače). Zásadní nedostatky byly zjištěny v plánování výuky předmětu *práce na počítači* v VII. B a VII. C.; vyučující nemá zpracovaný časový tematický plán učiva, výuka probíhá podle časového tematického plánu předmětu *informatika*. Žáci, kteří navštěvují oba tyto volitelné předměty, probírají v obou předmětech identické učivo a osvojují si stejné dovednosti. Časový tematický plán učiva *práce na počítači* v VII. A byl zpracován přehledně, plánovaná učební látka byla vhodně rozvržena. Bezprostřední příprava vyučujících na hospitované hodiny měla rozdílnou kvalitu; pečlivá u učitelky v VII. A, s nedostatky u učitele vyučujícího v ostatních třídách a skupinách.

Vyučující nemají příslušnou odbornou způsobilost, což se u jednoho z nich projevilo ve dvou hospitovaných hodinách, kdy byly zaznamenány odborné chyby (nepřesné rozdělení vstupních počítačových zařízení).

Výuka obou předmětů probíhala v odborné počítačové pracovně. Její zařízení je z hlediska podnětnosti pro výuku na velmi dobré úrovni (nástěnné obrazy, nástěnky). Kromě počítačů bylo v hodinách pracováno s listy s cvičnými texty, obrázky a nástěnnými obrazy.

V pěti hospitovaných hodinách byly z hlediska používaných metod výuky výrazné nedostatky. V zařazovaném úvodním opakování se aktivně zapojilo pouze několik žáků. V hodinách chyběla diferenciaci v závislosti na znalostech a zkušenostech žáků, nové učivo bylo prezentováno pouze formou nevhodně strukturovaného výkladu učitele. Zadávaná samostatná práce s textovým nebo grafickým editorem nebyla prakticky zaměřena, její vysvětlení žákům bylo nedostatečné a nepřesné. V jedné hodině učitelka využila efektivní formy práce, výuka byla vhodně vedena, učivo bylo prezentováno v postupných přiměřených krocích. Pozitivem všech hodin byla individuální práce s některými žáky. Z hlediska psychohygieny byl nedostatkem většiny hospitovaných hodin vysoký počet žáků (často pracovali dva žáci u jednoho počítače).

Ve většině hodin chyběla vstupní motivace. Průběžná aktivizace žáků se objevovala pouze v hodině v VII. A, v ostatních hodinách byla průběžná motivace opomíjena.

V jedné hodině měla učitelka u žáků přirozenou autoritu, patrný byl její vlídný a trpělivý přístup k žákům, velmi vhodně zvládala i projevy nekázně jednoho žáka. Ve zbývajících pěti hodinách byl v různé míře patrný ruch a šum, výuka byla narušována projevy nekázně. Někteří žáci nerespektovali pokyny vyučujícího, místo sledování výkladu učiva a zadané samostatné práce se zabývali jinými činnostmi (počítačové hry, surfování po internetu).

Ve většině hodin zcela chybělo průběžné hodnocení práce žáků; nebylo provedeno ani vyhodnocení samostatné práce žáků. Pokud probíhala v hodinách klasifikace, byla zaměřena pouze na znalost teoretického učiva, nikoliv zvládnutí praktických dovedností v práci na počítači. V žákovských knížkách byla zaznamenána pouze minimální nebo žádná klasifikace ze sledovaných předmětů, ve třídách VII. B a VII. C bez rozlišení, zda jde o klasifikaci předmětu *práce na počítači*, nebo *informatika*.

Průběh a výsledky vzdělávání ve volitelných předmětech práce na počítači a informatika byly hodnoceny stupněm vyhovující.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

K porovnání žákovských dovedností je využíván systém vlastních prověrek, jsou sledovány výsledky žáků v soutěžích a jejich úspěšnost v přijímacím řízení. Vyučující *cizích jazyků*, *matematiky* a *českého jazyka* na 2. stupni si zadávají vlastní čtvrtletní písemné práce, jejich výsledky jsou statisticky zaznamenávány a projednávány příslušnou předmětovou komisí. Nejsou však dostatečně analyzovány z hlediska úspěšnosti zvládnutí konkrétního učiva. Přestože v některých třídách se dlouhodobě opakují špatné výsledky těchto písemných prací, nejsou přijímána žádná konkrétní opatření. V této oblasti je činnost předmětových komisí nedostatečná. Škola také organizuje vlastní celoroční soutěž, kdy každý měsíc jsou na nástěnce zveřejňovány otázky z jednoho vyučovacího předmětu. Říjen byl zasvěcen výuce *cizích jazyků*. Z celkového počtu 344 žáků, učících se některému *cizímu jazyku*, se však soutěže zúčastnilo pouze 10 žáků.

Dále škola dlouhodobě a pravidelně využívá ke zjišťování výsledků vzdělávání žáků komerční evaluační nástroje. Ve školním roce 2003/2004 žáci 9. ročníku zpracovávali testy z *českého*, *anglického* a *německého jazyka* a z *matematiky*, žáci 7. ročníku z *českého jazyka* a z *matematiky*, žáci 5. ročníku ze *čtenářských dovedností*, *počtů*, *českého jazyka* a *matematiky*.

Výsledky žáků školy v komerčních testech projednává vedení školy s vyučujícími jednotlivých předmětů a jsou pobírány na jednání pedagogické rady a některých předmětových komisí.

Systematická autoevaluace, která by hodnotila výsledky školy a efektivitu výchovně vzdělávacích procesů ve škole v širších souvislostech, prozatím ve škole chybí.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy

Celkově byl průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vybraných předmětech hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V rámci inspekce se uskutečnila tematicky zaměřená inspekce *Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání*. Ve všech třídách 7. ročníku byla navýšená vyučovací hodina využita pro zařazení dalšího volitelného předmětu *práce na počítači*, při kterém se žáci kmenových tříd vzdělávají společně. Využívání navýšených vyučovacích hodin se od zahájení pravidelného vyučování v září 2004 do doby konání inspekce nezměnilo. Předmět vyučuje učitel, který absolvoval vysokou školu technického směru a doplňkové pedagogické studium, a učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku příbuzných předmětů (*matematika – fyzika*). Na základě studia dokumentace a z hospitovaných hodin ve všech třech třídách 7. ročníku bylo zjištěno, že obsah výuky částečně přináší nárůst zátěže žáků a navýšené hodiny jsou částečně využívány pro zvyšování poznatkové části učiva. Hospitované hodiny částečně přispívají k rozvoji klíčových kompetencí žáků a k podpoře výuky průřezových témat. Pouze v jedné z hospitovaných hodin vedly formy a metody vzdělávání k aktivizaci žáků a podpoře činnostního učení.

Zřizovací listina Základní školy Velvary, okres Kladno, není v souladu s Rozhodnutím o změně zařazení Základní školy Velvary, okres Kladno, čj. 32 650/02-21 (liší se v počtu uvedených součástí).

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 32 650/02-21 ze dne 12. 12. 2002*
2. *Zřizovací listina Základní škola Velvary, okres Kladno ze dne 21. 10. 2002*
3. *Obecně závazná vyhláška č. 1/2004 Města Velvary ze dne 26. 2. 2004*
4. *Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2004*
5. *Třídní knihy všech tříd ze školního roku 2004/2005*
6. *Třídní knihy všech tříd ze školního roku 2003/2004*
7. *Třídní knihy všech tříd 2. stupně ze čtyřletého vzdělávacího cyklu 2000/2001 až 2003/2004*
8. *Třídní knihy všech tříd 2. stupně ze čtyřletého vzdělávacího cyklu 2001/2002 až 2004/2005*
9. *Upravené učební plány s platností od 1. září 2004, bez uvedení čj.*
10. *Zápis o plnění učebních osnov při výuce matematiky v 6. až 9. ročníku ve čtyřletém vzdělávacím cyklu 2000/2001 až 2003/2004 ze dne 8. listopadu 2004 bez uvedení čj.*
11. *Provozní řád učebny IVT z 1. září 2003, bez uvedení čj.*

12. *Obsazení učebny IVT* ve 43. a 44. kalendářním týdnu r. 2004
13. *Rozvrh hodin* podle tříd pro školní rok 2004/2005
14. *Rozvrhy hodin* jednotlivých učitelů školy ve školním roce 2004/2005
15. *Časové relace zvonění* bez uvedení data a čj.
16. *Základní směry v koncepci školy* z 1. ledna 2003, bez uvedení čj.
17. *Zařazení do plánu investičních akcí* – dopis ředitelky školy zřizovateli školy ze dne 29. září 2003, bez uvedení čj.
18. *Rozpočet na provoz školy v roce 2004* – dopis ředitelky školy zřizovateli školy ze dne 7. ledna 2004, bez uvedení čj.
19. *Inventární knihy pomůcek matematiky, českého jazyka, cizích jazyků, dějepisu a občanské výchovy*
20. *Seznam CD ROM a disket – informatika*, bez uvedení data a čj.
21. *Seznam CD – ROM k INDOŠ, který není uveden na seznamu CD – ROM a disket k 31. 10. 2004*, bez uvedení data a čj.
22. *Promítací přístroje* – seznam didaktické a audiovizuální techniky bez uvedení data a čj.
23. *Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003/2004* ze dne 29. července 2004
24. *Výsledky komerčních testů žáků 5., 7. a 9. ročníků* ze školního roku 2003/2004
25. *Podkladová inspekční dokumentace základní školy* zpracovaná ředitelkou školy, bez uvedení čj.
26. *Dotazník pro ředitele před inspekcí* vyplněný ředitelkou školy, bez uvedení data a čj.
27. *Inspekční zpráva* čj. 033 027/00-2712 ze dne 6. března 2000
28. *Protokol* čj. 033 028/00-2712 ze dne 6. března 2000
29. *Hospitační záznamy ČŠI*
30. *Třídní výkazy* všech tříd ze školního roku 2004/2005
31. *Plán práce předmětové komise pro cizí jazyk*, bez uvedení data a čj.
32. *Plán práce PK integr. žáků*, bez uvedení data a čj.
33. *Zápisy z jednání pedagogické rady* ve školním roce 2003/2004 a 2004/2005
34. *Pověření (funkcí výchovného poradce)*, ze dne 28. srpna 2002, bez uvedení čj.
35. *Rozšíření působnosti výchovného poradce*, ze dne 30. srpna 2004, bez uvedení čj.
36. *Minimální preventivní program ZŠ Velvary – šk. rok 2003/04*
37. *Hodnocení minimálního preventivního programu na školní rok 2002/2003*, bez uvedení data a čj.
38. *Katalogové listy* všech žáků ve školním roce 2004/2005
39. *Individuální vzdělávací programy* pro školní rok 2004/2005
40. *Záznamy o pohovoru o neomluvené nepřítomnosti žáka* ze školního roku 2003/2004
41. *Seznam integrovaných žáků – 2004/2005*, stav k 15. září 2004
42. *Inventář protidrogové prevence*, bez uvedení data a čj.
43. *Povinně volitelný předmět v 7. ročníku*, bez uvedení data a čj.
44. *Povinně volitelný předmět v 8.-9. ročníku*, bez uvedení data a čj.
45. *Nepovinné předměty*, bez uvedení data a čj.
46. *Základní směry v koncepci školy* z 1. ledna 2003
47. *Systém řízení školy* z 1. září 2004

48. *Provozní řád ZŠ Velvary* z 15. května 2002
49. *Vnitřní řád školy* z 1. ledna 2003
50. *Vnitřní platový předpis* z 1. ledna 2004
51. *Potvrzení ve funkci ředitelky* z 31. 12. 2002
52. Personální dokumentace učitelů školy ke dni inspekce
53. Časově tematické plány učitelů a zápisy z jednání metodických orgánů školy pro předměty *český jazyk, anglický, německý a ruský jazyk, dějepis, informatika, matematika, občanská výchova, práce na počítači* ve školním roce 2004/2005
54. Výběr žakovských knížek a sešitů žáků školy ze školního roku 2004/2005
55. Pracovní náplně a povinnosti pracovníků školy, bez uvedení data a čj.
56. Plán hospitací - školní rok 2004/2005 (zástupkyně ředitelky školy, bez data vydání).
57. *Osobní portfolio* - školní rok 2004/2005
58. *Profil učitele (standardy)*
59. Semináře 2003/2004, bez uvedení data a čj.
60. Semináře 2004/2005, bez uvedení data a čj.
61. Počítačová gramotnost 2004/2005, bez uvedení data a čj.
62. *Výuka psaní ve 4. ročníku*, z 8. listopadu 2004
63. *Čestné prohlášení k projednání výroční zprávy o činnosti školy za školní rok 2003-2004* z 8. listopadu 2004

ZÁVĚR

Personální podmínky školy jsou z hlediska naplnění předepsaných podmínek odborné a pedagogické způsobilosti učitelů pouze vyhovující. Tato skutečnost se v části sledovaných hodin negativně promítla do kvality vyučování. Organizační struktura byla vytvořena promyšleně a je funkční. Vnitřní informační systém zajišťuje, aby všichni učitelé měli přístup k potřebným informacím. Přetrvávající nedostatky byly zaznamenány v méně účinné kontrolní činnosti a při vedení pracovníků, především v ne vždy důsledné kontrole naplňování uložených opatření, což se projevilo mimo jiné i v opakovaném porušení učebních osnov, a i v přetrvávajících negativních vpráci učitelů zjištěných i při předcházející inspekci. Pokrok byl naopak zaznamenán v širším zapojení učitelů do dalšího vzdělávání. Některé získané poznatky se dobře daří využívat v organizaci a v systému činností školy, méně se daří začleňovat nové poznatky do výuky.

Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů, s přihlédnutím k organizačním a systémovým podmínkám, byly hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

V oblasti materiálně-technických podmínek byl zaznamenán mírný posun. Zlepšilo se vybavení výpočetní technikou. K dispozici je vhodný software, i když prozatím jen k některým předmětům a tematickým celkům. Problémové je využívání techniky učiteli, pro které jsou jak tato technika, tak i některé názorné pomůcky obtížně dostupné. Potřebné pomůcky má škola pro práci s integrovanými žáky.

Materiálně-technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů byly hodnoceny stupněm dobrý (průměrný).

Školní učební plán nerespektoval ve školních letech 2000/2001 až 2003/2004 učební plán vzdělávacího programu Základní škola, neboť nebyly splněny povinné týdenní dotace hodin v části tříd 2. stupně. Ve sledované oblasti vybraných předmětů bylo zjištěno, že učební osnovy

českého jazyka a matematiky byly důležitým způsobem porušovány. Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy vůči žákům má drobné nedostatky. Ve škole funguje celkem kvalitní systém výchovného poradenství a prevence sociopatologických jevů. Při sledování průběhu vzdělávání byla četnost zaznamenaných kladů a nedostatků zhruba v rovnováze, ve volitelných předmětech a občanské výchově převažovaly nedostatky. Přetrvávají nedostatky ve využívání činnostních forem práce, v účinné motivaci žáků, v hodnocení jejich práce. Při běžné výuce byly málo využívány materiální zdroje, s výjimkou cizích jazyků. Škola se méně soustředí na rozvíjení dovedností a kompetencí spojených s poznávacími cíli a na rozvíjení cílů hodnotových. Tomu jsou také přizpůsobeny prozatím užívané metody a formy autoevaluace. Ve škole pracuje žákovský parlament.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech byly celkově hodnoceny jako dobré (průměrné).

Hodnotící stupnice:

<i>vynikající</i>	<i>velmi dobrý</i>	<i>dobrý (průměrný)</i>	<i>vyhovující</i>	<i>nevyhovující</i>

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Ritz-Radlinská Scherlingová	V. Ritz-Radlinská Scherlingová v. r.
Člen týmu	Mgr. Jaroslava Boudová	J. Boudová v. r.
Člen týmu	Mgr. Viktor Keller	V. Keller, v. r.

V Praze dne 6. prosince 2004

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 10. 12. 2004

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Marie Bednaříková

M. Bednaříková v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj.: Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Mgr. Věra Ritz-Radlinská Scherlingová, Učňovská 100/1, 190 00 Praha 9. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad Středočeského kraje vedoucí OŠMS Zborovská 11, 150 00 Praha 5	5. ledna 2005	c5-1008/05-5222
Město Velvary, nám. Krále Vladislava 1, 273 24 Velvary	5. ledna 2005	c5-1009/05-5222

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.